

**VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAP-
PORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling
van hoofdstuk III der Staatsbegroting voor het dienst-
jaar 1891.**

Het onderzoek in de afdelingen van dit wetsontwerp heeft de volgende uitkomsten gehad.

§ 1. *Congo-conferentie.* De houding der Regeering bij de internationale conferentie te Brussel aangenomen gaf in de meeste afdelingen aanleiding tot bespreking waarbij verschillende meeningen werden uiteengezet.

Er waren leden, die, hoewel de mogelijkheid aannemend, dat met de eindelijke teekening was gehandeld in 's lands belang, toch den loop betreurden, dien de zaak had genomen en die voor de eer van Nederland niet gelukkig kon genoemd worden. Ook al zouden later de ter overlegging beloofde stukken meer licht verspreiden, meenden zij thans reeds tot deze klacht gerechtigd te zijn. Anderen zich bij dit gevoelen aansluitende, deden meer bepaald uitkomen, dat minder de eindteekening zelve als wel het langdurig verzet, dat toch op de eindteekening uitliep, door hen werd betreurd. Had de Regeering, zeiden deze leden, zich willen stellen op het standpunt, dat art. IV van het Congo-tractaat niet vatbaar was voor wijziging, dan had zij ook niet moeten instemmen met eene wijziging op het punt van den alcohol. Men had ook, met het oog op het door Frankrijk eventueel bedongen recht van voorkoop, moeten inzien, dat men door volgehouden verzet tegen hetgeen door allen werd verlangd, den wrevel van geheel Europa tegen zich opwekte, en, liever dan een verzet te kweken, dat men toch moest eindigen met op te geven, had men reeds in den beginne moeten trachten voor zijne toestemming eenige voordeelen te verkrijgen.

Vele leden wezen er voorts op, hoe uit het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer, dat de dagteekening draagt van 29 October 11., scheen te blijken, dat de Regeering in haar verzet tegen het invoeren van inkomende rechten in het Congobekken de groote meerderheid der Kamer aan hare zijde had en hoe in de binnen eene maand daarna uitgezonden Memorie van Antwoord (bij brief van 26 November) de Minister nog verklaarde, »dat de Regeering aan de aangenomen houding sedert is getrouw gebleven». Waar de Regeering zoodanigen krachten steun scheen te vinden in de Kamer, en daaronder ook bij leden, »die tot nog toe met het beleid van den tegenwoordigen Minister van Buitenlandsche Zaken niet konden instemmen», daar scheen te moeten verwacht worden, dat zij, waar het haar van den aanvang van haar verzet af bekend was, dat zij alle overige Mogendheden op het Congres tegen zich had, het »bezint eer gij begint» was indachtig geweest en in hare weigering zoude kunnen volharden.

Toch werd slechts ééne maand later, in de vergadering der Eerste Kamer van 30 December 11., van den Minister van Buitenlandsche Zaken de mededeeling vernomen, dat de Regeering gemeend had: »dat 's lands belang vordert om hare onderteekening te voegen bij die van al de andere Mogendheden, die op de Anti-slavernij-conferentie vertegenwoordigd zijn geweest» (*Handelingen Eerste Kamer*, bladz. 82).

Waar echter de Minister aan zijne mededeelingen geen enkel woord tot verklaring had toegevoegd, zoude men thans er prijs op stellen te vernemen, wat er in het korte tijdsverloop van den 26sten November tot den 30sten December j.l. is geschied, om de Regeering zoo geheel van zienswijze te doen veranderen.

Tegenover deze beschouwingen werd door andere leden verklaard, dat zij zich, in afwachting van de toegezegde stukken, hun oordeel wenschten voor te behouden.

Daaraan sloot zich het verzoek, ook van anderen, dat de tukken ook aan deze Kamer zouden worden overgelegd,

terwijl eenige leden daarbij gaarne, zij het dan onder geheimhouding, de instructien zouden zien, door de Regeering aan onzen gezant te Brussel gezonden.

§ 2. *Grensregeling met Fransch-Guyana.* In de meeste afdelingen kwam de aangelegenheid der grensregeling met Fransch-Guyana ter sprake. Het werd herinnerd, hoe, in Juli 11., het bericht omtrent het uitgeven van concessien door den Gouverneur van Cayenne op het betwist grensgebied bevreemding wekte, in die mate zelfs, dat de aanneming der conventie betreffende het grensgeschil door de Tweede Kamer niet onduidelijk plaats had in de uitgesproken verwachting, dat de voordracht de goedkeuring van de Eerste Kamer niet zoude verwerven, indien op dit punt geen herstel was verkregen, en hoe inderdaad in die Kamer door den Minister mededeeling werd gedaan van de verzekering, dat de Fransche Regeering het uitgeven van concessien op het litigieuze terrein zoude verbieden (Vergadering Tweede Kamer van 2 Juli 1890, Eerste Kamer 14 Juli 1890). Intusschen scheen de zaak gebleven zooals zij was, en had het daaromtrent medegedeelde door den Minister in de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag (blz. 4) op velen eenen pijnlijken indruk gemaakt.

Men meende daarom den Minister van Buitenlandsche Zaken te moeten vragen, wat door hem was gedaan en welke vertoogen door hem tot de Fransche Regeering waren gericht, opdat een einde werd gemaakt aan eenen toestand, die niet dan kwetsend kon genoemd worden.

§ 3. *Handelstractaten. a.* In eene afdeling werd er op gewezen, dat de Fransche Regeering de bestaande handelstractaten niet zal verlengen. Men achtte het wenschelijk, dat de Regeering spoedig zoude trachten eene nieuwe overeenkomst te verkrijgen. Met het oog daarop werd de aandacht gevestigd op het groote belang, dat Frankrijk heeft bij het recht op de »propriété artistique». De leden, die deze aangelegenheid ter sprake brachten, waren van meening, dat daarin wellicht voor ons kon gelegen zijn een punt van uitgang tot het bedingen van voordeelen voor producten van verschillende industrieën hier te lande.

b. In eene andere afdeling werd naar aanleiding van klachten, die over geloofsvervolgving van Protestanten in Spanje door P. GAGEL te Malaga aan den president der Algemeene Synode van de Nederduitsch Hervormde Kerk (zie *Handelingen* dier Synode van 1890, bijlage B, bladz. 266 en 267) waren gericht, de vraag gedaan, of de geloofsvrijheid der Protestanten, voor zoover die Nederlanders zijn, — en men meende te weten dat bovengenoemde persoon dit was — in Spanje genoegzaam beschermd en gewaarborgd is door het bestaande tractaat met die Mogendheid, en zoo ja, of dan op die bescherming kon worden gerekend? De vraag scheen te meer gerechtvaardigd, omdat daaromtrent, blijkens de discussie, bij de behandeling van bedoeld tractaat (*Handelingen* Tweede Kamer 1887/88, bladz. 681 en vlg.) bij enkele leden der Vertegenwoordiging twijfel scheen gerezen. Volgens 's Ministers voorganger was in deze zaak behoorlijk voorzien door de clausule van behandeling op den voet der meest begunstigde natie.

Gaarne zoude men het gevoelen in dezen van den tegenwoordigen Minister vernemen.

§ 4. *Zalmtractaat.* Opnieuw werd er in eene afdeling gewezen op het onttrekken van zalmeieren aan den Rijn in Duitschland en het tegenstrijdige betoogd, dat er gelegen is in het gedoogen van dergelijke handelwijze en het van onze zijde doen loslaten van jonge zalmen op den Boven-Rijn.

Aan enkele leden was het ter oore gekomen, dat de bepalingen van het tractaat in Duitschland ontdoken werden, door, in den tijd, dat de zegenvisscherij gesloten behoort te zijn, op zalm te visschen met netten, die wellicht niet onder de gebruikelijke bepaling van zegens vallen, maar waarmede toch zalm gevangen wordt. Men deed de vraag, wat hiervan aan is.

Artikelen.

IIde AFDEELING.

Kosten van Buitenlandsche zendingen en consulaten.

Art. 6. Consulaten, g. Eenige leden brachten de uitvoerige discussie in herinnering, bij de behandeling der vorige begroting omtrent de plaats van vestiging van een consulaat in Zuid-China gevoerd en waarbij van de eene zijde met nadruk gewaarschuwd werd niet Amoy, maar Swatow te kiezen, daar niet uit eerstgenoemde plaats, maar wel uit Swatow de emigratie uitging der voor onzen tabaksbouw op Sumatra onmisbare Chineesche arbeiders, van de andere zijde echter door den Minister volhard werd in zijn afwijkend gevoelen en Amoy gekozen werd. Het kwam hun nuttig voor thans de aandacht te vestigen op het feit, dat de emigratie van Amoy naar Deli reeds binnen drie maanden, nadat ook deze Kamer met den Minister dat onderwerp had behandeld, door de bevoegde Chineesche autoriteit was geschorst geworden, terwijl die van Swatow naar Deli ongestoord bleef voortgaan. 's Ministers beslissing had dus tot nu toe geen dan schadelijk gevolg gehad. Met het oog op de gewichtige belangen, welke bij deze zaak zijn betrokken, waren de leden, welke dit onderwerp ter sprake brachten, van meening, dat het ten zeerste viel te betreuren, dat de Minister, nu weder een jaar is verstreken, nog moet verklaren geene gegevens te bezitten om nader de quaestie te kunnen beoordeelen of de bezoldigde consul-generaal voor Zuid-China te Amoy dan wel te Swatow behoort gevestigd te zijn.

IIIde AFDEELING.

Verschillende uitgaven.

Naar aanleiding van het in de Tweede Kamer gevoerde debat over het geven van schadeloosstelling aan Nederlanders, die op zee Nederlandsche schipbreukelingen redden (vergadering van 15 December *Handelingen* bladz. 302-303), werd de vraag gedaan, of door de Regeering eene beslissing is genomen, en, zoo ja, welke. Het vertrouwen werd uitgesproken, dat Nederlanders, die op zee het leven redden van landgenooten en daardoor geldelijke schade beïjden, niet ongunstiger zouden behandeld worden dan vreemdelingen.

Vastgesteld den 5den Februari 1891.

VAN NISSEN TOT PANNERDEN.
VRIELANDER HEIN.
PRINS.
MULLER.
MELVIL VAN LYNDEN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS
over het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk III der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1891.

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

§ 1. *Congo-Conferentie.* De ondergeteekende maakt van de hem aangeboden gelegenheid gaarne gebruik om de houding der Regeering in de Congo-quaestie thans reeds eenszins toe te lichten.

Het voorstel om aan de Staten van het Conventioneel Congo-bekken de bevoegdheid te verleen tot het heffen van invoerrechten streed tegen letter en geest der Berlijnsche Akte van 1885, terwijl dat, om spiritualiën bij den invoer te belasten, geheel was in den geest der bedoelde akte. Daarom was het verzet der Regeering tegen invoerrechten in het algemeen geenszins gecompromitteerd door hare medewerking tot het vaststellen van een invoerrecht op spiritualiën en behoorde integendeel die medewerking, als getuigende van den ruimen zin der Regeering, hare latere houding slechts ten goede te komen.

Ook bestond er geene aanleiding om den wrevel van Europa te duchten met het oog op de in het Voorloopig Verslag aangeduide positie van Frankrijk, ten opzichte van den Onafhankelijken Congo-staat. Gesteld toch al dat de inkomsten uit inkomende rechten den Congo-staat in die mate zouden kunnen versterken dat van *voorloopig* door Frankrijk nooit sprake behoefte te zijn, dan kon dit nog slechts voor eene of voor enkele Mogendheden eene reden opleveren om de invoering dier rechten ernstig te willen. Bovendien was door de Nederlandsche Regeering een middel aan de hand gedaan om den Onafhankelijken Congo-staat meer afdoende te steunen dan met invoerrechten mogelijk zou zijn, en had zij dus in zooverre geheel in den geest der vrienden van dien Staat gehandeld.

Haars inziens behoorde zij in geen geval haar verzet te laten varen — en kon zij zich veilig op dat standpunt blijven plaatsen — zoolang niet uitdrukkelijk gebleken zou zijn dat de andere Mogendheden inderdaad ongevoelig waren gebleven voor hare vertoogen, en voor alles wat door belanghebbenden bij den handel in het westelijk gedeelte van het Congo-gebied gedaan was om de bezwaren tegen inkomende rechten duidelijk in het licht te stellen. Daartoe was haar standpunt te juist en het voor onzen handel bij de zaak betrokken belang te groot. Het denkbeeld om toe te stemmen, mits daarvoor compensatiën konden worden verkregen, is ook bij de Regeering een oogenblik opgekomen, doch na raadpleging van belanghebbenden terstond weder losgelaten.

Tijdens de behandeling der begroting van den ondergeteekende was omtrent de eindbeslissing der Mogendheden officieel nog niets bekend, en eerst in de 2de helft der maand December werd aan de Regeering medegedeeld dat de door haar gedane *nadere* voorstellen (ook ter Conferentie reeds had zij een voorstel gedaan) algemeen onaanneemelijk waren geacht, weshalve de Mogendheden haar opnieuw uitnodigden tot de declaratie van Brussel, betreffende de invoerrechten, toe te treden.

Toen heeft de Regeering gemeend te moeten toegeven, daar zij anders voorgoed de uitvoering der algemeene akte van Brussel onmogelijk zou hebben gemaakt, iets waarvoor zij de verantwoordelijkheid niet wenschte te aanvaarden. In Juni kon zij nog hopen dat eene voor alle partijen bevredigende oplossing zou zijn te vinden, doch nu was die hoop ijdel.

De ondergeteekende is er vast van overtuigd dat deze afloop der zaak in het minst niet nadeelig kan worden geacht voor de eer van Nederland. Die eer toch kan er niet onder geleden hebben dat de Regeering hare zienwijze tot het laatste heeft doen gelden, doch evenmin hierdoor, dat zij ten slotte haar standpunt prijs heeft gegeven ter verzekering van een grootsch humanitair doel — immers de uitvoering der Algemeene Akte voornoemd, die onder de bestaande omstandigheden, niet uitgevoerd zou zijn zoo het middel der invoerrechten had ontbroken, doch nu uitgevoerd moet worden, ook al voldoet dat middel niet aan de verwachting.

Tegen mededeeling der aan de Tweede Kamer overgelegde stukken ook aan de Eerste Kamer bestaat bij den ondergeteekende geen bezwaar. De instructiën echter aan den gezant te Brussel zijn, althans zonder nadere aanduiding van wat men zou wenschen te weten, moeilijk voor overlegging vatbaar.

§ 2. *Grensregeling met Fransch-Guyana.* In aansluiting